

Arkeologisk förundersökning i
ASSESSORN 6

Nedre Elsborg, RAÄ 68, Falu stad och kommun
Dalarna

2009:8

Dalarnas museum

Arkeologisk förundersökning i
ASSESSORN 6

Nedre Elsborg, RAÄ 68, Falu stad och kommun
Dalarna

Britt-Marie Hägerman

ARKEOLOGISK RAPPORT

2009:8

Dalarnas museum

Renritning: Britt-Marie Hägerman
Form: Eva Carlsson
Vinjett: Sven-Olof Gudmunds

Rapporten kan beställas från Dalarnas museum, Box 22, 791 21 FALUN
tfn 023-76 55 00, fax 023-283 58, e-post info@dalarnasmuseum.se

© Lantmäteriverket Gävle 2006. Medgivande MS2006/02203

© Dalarnas museum 2009
Tryck: Dalarnas museum, Falun, 2009
ISSN 1400-8815

Innehåll

Inledning	5
Syfte.....	5
Metod.....	6
Historik.....	6
Tidigare undersökningar	7
Undersökning.....	8
Schakt 1.....	8
Schakt 2.....	9
Schakt 3.....	9
Schakt 4.....	10
Schakt 5.....	10
Föremål.....	11
Resultat	11
Datering.....	12
Tolkning.....	13
Måluppfyllelse.....	13
Sammanfattning	13
Referenser.....	14
Arkiv	14
Tekniska och administrativa uppgifter	15

Inledning

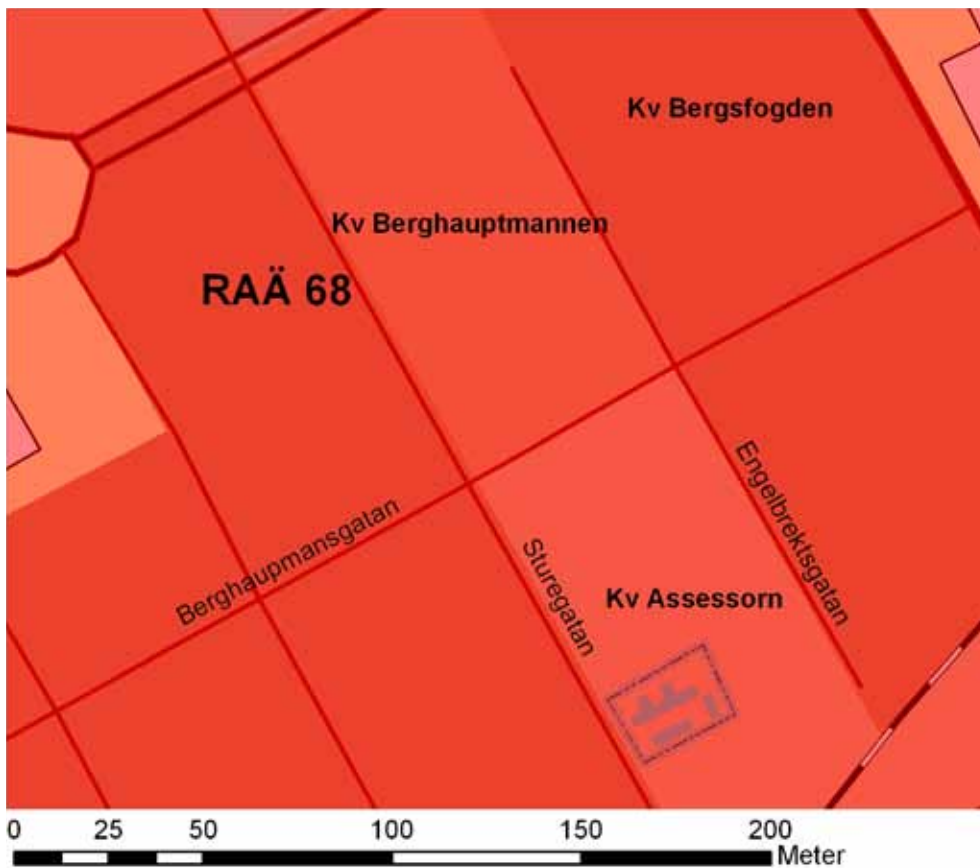
I samband med byggnation av nytt bostadshus inom fastigheten Assessorn 6 och fornlämning 68, Falu stad och kommun, genomförde Dalarnas museum våren 2009 en arkeologisk förundersökning i enlighet med länsstyrelsens beslut, dnr 431-3709-08 (figur 1). Uppdragsgivare var Carlgrens Elektriska AB.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att närmare klargöra fornlämningsförhållandena inom exploateringsområdet samt bilda underlag för beräkning av omfattning och kostnad för en eventuell särskild arkeologisk undersökning i samband med tillåtlighetsprövning enligt 2 kap 12 § KML.

Figur 1. Utdrag ur fastighetskartan med det aktuella området inringat. Skala 1:50 000.

Figur 2. Utdrag ur fastighetskartan med fornlämningsområdet (rödmarkerat), undersökningsområdet och schakten markerade. Skala 1:2000.

Metod

För att närmare klargöra fornlämningsförhållandena grävdes flera sökschakt med en grävmaskin, utrustad med planeringsskopa, ner till naturlig mark. Fyllnadsmaterialet togs bort skiktvis. Schakten beskrevs skriftligt samt fotograferades digitalt och svart/vitt. Anläggningarna dokumenterades i form av skriftliga beskrivningar och fotografering. Schakt och anläggningar mättes in manuellt.

Schaktmassorna lades upp mellan sökschakten och för att få plats fylldes dessa kontinuerligt igen.

Historik

Kvarteret Assessorn ligger inom fornlämning nr 68 i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister över Falu stad, vilket består av Falu stads gamla stadskärna. Det vill säga det område som förväntas innehålla kulturlager, bebyggelse- och industrilämningar från medeltid till 1600-talets stad. Närheten till gruvområdet, RAÄ 109, är också påtagligt.

Kvarteret Assessorn ligger i stadsdelen Elsborg, strax öster om gruvområdet. Det första kända, skriftliga omnämmandet av Elsborg är från år 1623. Eftersom Övre Elsborg kom till efter stadsregleringen 1646 genom en tvångsförflyttning av arbetarboställen vid gruvområdet till dåvarande Röbacksmynnen, bör namnet syfta på Nedre Elsborg där kvarteret Assessorn ingår (Sundström & Olsson 1988:13, 29).

Före fastställandet av stadsplanen 1646 hade området huvudsakligen utgjorts av den låglänta och fuktiga ådalen ned mot Faluån. Troligen bestod området av tomtmark med spridd bebyggelse, kålgårdar och hagar. Efter stadsregleringen bebyggdes området snabbt av gruvarbetare. Tomterna och husen var små och enhetliga i utseende och placering (Sundström & Olsson 1988:29).

Tidigare undersökningar

Bara ett 15-tal arkeologiska undersökningar har utförts i hela Elsborg, varav de flesta var enkla schaktövervakningar av ledningsarbeten i gatumark. Rent generellt stärker dessa schaktövervakningar bilden av en stadsdel som växt fram från mitten av 1600-talet och senare, med tanke på fyndens dateringar och att ingen bebyggelse har påträffats under den reglerade stadens nya gator. Vid de få undersökningar som gjorts på kvartersmark har det dock framkommit spår efter bebyggelse, dock i huvudsak från nyare tid efter stadsregleringen. Ett undantag är kvarteren Berghauptmannen och Bergsfogden (figur 2), där undersökningar visat på bebyggelse strax före stadsregleringen, det vill säga under 1600-talets första hälft (Holmström & Grälls 1988).

Det har inte utförts några undersökningar i kvarteret Assessorn men flera schaktövervakningar har gjorts i kringliggande gator vid ledningsgrävningar.

I Sturegatans västra kant, mitt för kvarteret Assessorn, observerades vid VA-dragning den naturliga leran på 1,6 meters djup. Direkt ovanpå leran låg ett knappt halvmeter tjockt kulturlager med bland annat kvistar och andra trärester och slagg. Där ovan låg den äldsta vägbeläggningen, bestående av hopbrunnen slaggkross. Något längre norrut på Sturegatan, strax norr om Berghauptmansgatan låg den naturliga leran på 1,65 meters djup och med ett ovanpåliggande 0,2 meter tjockt kulturlager innehållande bland annat huggspån, kvistar, bark, lite slagg och murtegel och därpå flera vägfyllningar (DM dnr 92/02). När fjärrvärmeledningarna drogs fram i gatorna har kulturlager konstaterats i botten på Berghauptmansgatan samt en stenkulvert i korsningen Berghauptmansgatan/Sturegatan (DM dnr 135/98). Samma typ av kulturlager har även påträffats vid fjärrvärmedragning i Engelbrektsgatan (Ros 1988). Någon mer exakt datering av detta eller dessa kulturlager har aldrig kunnat göras, men fynd av yngre rödgoods och kritpipor pekar mot tidigast mitten av 1600-talet.

En fjärrvärmeservice grävdes från Berghauptmansgatan in i Assessorn 13 2008 (DM dnr 56/08). Även där fanns ett kulturlager ovanpå leran.

Det har dock gjorts några betydligt äldre fynd i Nedre Elsborg, de hittades på 1920–1930-talet. Den exakta fyndplatsen är inte känd, men på cirka 1 meters djup har det påträffats en flintpilspets (okänt var den finns idag). På ungefär samma plats har en järnpilspets och en "eldsten" hittats vid grävning (RAÄ 97, Hermansson & Lindström 1975:23f). I kvarteret Assessorn, hörnet Berghauptmansgatan/Sturegatan påträffades vid grundgrävning 1938 under slaggen i "svartmyllan" på 1,6 meters djup en liten utskuren träbock (förvaras på DM invnr. 6929). Den är ¹⁴C-daterad (Ua-17971) till perioden 1305–1636, med tyngdpunkt på 1500-talet. "Svartmyllan" verkar vara detsamma som det kulturlager som ligger i botten ovanpå den naturliga leran.

På tomten Assessorn 6 har flera schaktningar gjorts utan arkeologisk kontroll. Ett VA-schakt drogs från Sturegatan, längs med fastighetens södra gräns cirka 15 meter och in i fastigheten på Assessorn 12. En oljetank grävdes ner

Figur 3. Översiktsbild av gårdsplanen innan schaktningen började. Bilden tagen från nordöst med Greger Bennström i bakgrunden. Fotograf Britt-Marie Hägerman.

1952 i södra delen av tomten i samband med att en större byggnad uppfördes på Assessorn 12. Vid byggandet av carporten längs tomtens norra gräns grävdes minst 8 plintar ner.

Undersökning

Den aktuella förundersökningen utfördes i kvarteret Assessorn 6 som ligger utmed Sturegatan i Nedre Elsborg. Tomten bestod av en grusad plan med ett skärmtak för bilar längsmed den nordvästra tomtgränsen (figur 3). Arbetet genomfördes under två dagar i mitten av maj 2009 av Dalarnas museums arkeologer Britt-Marie Hägerman och Greger Bennström. Fem stycken schakt togs upp med en sammanlagd längd på 50 meter, bredden var 1,7–2 meter och djupet varierade mellan 1 och 1,5 meter (figur 4).

Schakt 1

Schaktet var 18 meter långt (NÖ-SV), 1,3–1,4 meter djupt och bredden var 1,7 meter. En elledning framkom vid 19 meter varför schaktet inte kunde dras längre åt nordöst.

Markytan bestod av 0,2–0,45 meter påfört grus/sand, under den var cirka 0,6 meter med slagg. I slagglagrets övre del fanns det ställvis med tegelkross. I nordöst återfanns ett par större naturliga stenar (omkring 0,4 meter stora) i slagglagret. Under det mörka slagglagret var 0,2–0,3 meter med roströd slagg och under det 0,1–0,2 meter med svart lerjord (kulturlager) innehållande fajans (1600-tal), rödgods, glas, kol och träflis. Sedan 0,1–0,15 meter med mörkbrun lerjord och i botten var grå lera. I leran kunde svaga mörkgrå stråk (NNÖ-SSV) anas, eventuellt kan stråken vara spår efter årderbruk. Vatten sipprade fram i den sydvästra delen av schaktet.

Figur 4. Utdrag ur fastighetskartan med undersökningsområdet och schakten markerade. Längs schakt 2 sydöstra kant syns stenar likson i norra hörnet i schakt 4. Skala 1:200.

Schakt 2

Schaktet var 10 meter långt (NÖ-SV), 1–1,2 meter djupt och 2 meter brett. En elledning framkom vid 11,5 meter varför schaktet inte kunde dras längre åt nordöst.

Markytan bestod av 0,2 meter påfört grus/sand, under det 0,5–0,6 meter med slagg. I slagglagrets övre del fanns det ställvis med tegelkross. I slaggen, på 0,8 meters djup, 2 meter sydväst om nordöstra änden på schaktet, låg ett kopparmynt (Drottning Kristina, 1 öre 1627–1631), ett kopparband, en röd-godsskärva tillsammans med fragment från ett eller flera nötkranier. Under slagglagret återfanns 0,1–0,2 meter med roströd slagg, under det 0,1–0,15 meter med svart lera (kulturlager) innehållande rödgods, glas, kol och träflis. Sedan 0,1–0,15 meter omrört lerlager och i botten ljusgrå lera. Vatten sipprade fram i den sydvästra delen av schaktet. I kulturlagret och nedgrävda i bottenleran fanns 4 stenar, 0,4–0,6 meter stora (figur 4 och 5). Stenarnas topp låg på 0,8–0,85 meters djup längs den sydöstra schaktkanten, cirka 3 meter från huskropp (Carlgrens Elektriska AB).

Schakt 3

Schaktet var 5 meter långt (NV-SÖ), 1,1–1,2 meter djupt och 1,7 meter brett.

Markytan bestod av 0,3–0,4 meter påfört grus/sand. I gränsen till nästa lager, 0,3 meter från markytan, låg en rad med tegelstenar. På samma nivå tvärs över schaktets sydöstra schaktkant låg en rad (NÖ-SV) med slagggostar (slaggtegel). Under det påförda lagret fanns 0,5 meter med slagg. I slaggen, 0,9 från ytan, under tegellagret återfanns ett rumpkaket. Under slagglagret

Figur 5. Översiktsbild av stenarna i schakt 2. Bilden tagen från norr. Fotograf Britt-Marie Hägerman.

var 0,2 meter med slagg blandad med träflis och annat organiskt material. Under det 0,1 meter med brun jord och 0,1 meter ljusbrun torr lera. Sedan 0,1 meter med slagg och 0,1 meter med grå lera. I botten var det ljusbeige lera.

I dumpmassorna återfanns en pingla, en mindre mässingsklocka som hörde till hästtustrustningen. Troligen kom pinglan från samma nivå som slaggostarna, där fanns det även stora mängder med porslinskårvar samt en aluminiumkapsyl, modell äldre.

Schakt 4

Schaktet ansluter till schakt 1 i den sydöstra delen. Schaktet var 3,3 meter långt (NV-SÖ), 1,3–1,5 meter djupt och 2 meter brett.

Markytan bestod av 0,2–0,45 meter djupt påfört grus/sandlager. Sedan var cirka 0,6 meter med slagg med ställvis med tegelkross. Under det 0,2–0,3 meter med roströd slagg och 0,1–0,2 meter med svart lerjord (kulturlager) innehållande rödgods, glas, träflis och kol. Sedan var 0,1–0,15 med mörkbrun lerjord och i botten var grå lera. Ett kolprov togs från kulturlagret i schaktets nordöstra del.

I norra hörnet av schaktet återfanns tre stenar, 0,3–0,5 meter stora, intill varandra (figur 4). De låg i kulturlagret och ner i bottenleran. Strax intill fanns det i kulturlagret en samling mindre stenar i en grop, cirka 0,5 meter stor. Stenarna låg i brun humös jord.

I de nordöstra och sydvästra schaktväggarna syntes nedgrävningarna för plintarna till skärmtaket för bilar.

Schakt 5

Schaktet ansluter till schakt 1 i den sydöstra delen. Schaktet var 3,7 meter långt (NV-SÖ), 1,4–1,5 meter djupt och 2 meter brett.

Markytan bestod av 0,2–0,45 meter djupt påfört grus/sand, under det cirka 0,6 meter med slagg med ställvis med tegelkross. Sedan 0,2–0,3 meter med roströd slagg och under det 0,1–0,2 meter med svart lerjord (kulturlager) innehållande rödgods, glas, träflis och kol. Sedan var 0,1 meter med mörkbrun lerjord och i botten var grå lera.

I de nordöstra och sydvästra schaktväggarna syntes nedgrävningarna för plintarna till skärmtaket för bilar.

Nr	Föremål	Material	Antal	Datering	Schakt	Fyndomständighet
1	Kakel	Keramik	1		3	Slagglager
2	Pingla	Mässing	1	Slutet av 1800-talet	3	Dumppmassor
3	Mynt	Kopparlegering	1	1627–1631	2	Slagglager
4	Föremål	Kopparlegering	1		2	Slagglager
5	Keramik	Keramik	1		2	Slagglager
6	Fajans	Lera	1	1600-tal	1	Kulturlager
7	Glas	Glas	3		1	Kulturlager
8	Keramik	Keramik	6		1	Kulturlager

Figur 6. *Fyndlista.*

Föremål

I slagglagret och i kulturlagret fanns det ett par föremål som kan dateras på ett eller annat sätt (figur 6). De fungerar som "bäst-före-datum", efter detta årtal har föremålet tappats eller kasserats. De ger oss en fingervisning om när saker senast har skett på tomten. Föremålen kan även berätta lite om verksamheten som försiggått i området.

I slagglagret återfanns en del tegelkross, keramik, ett fåtal ben, ett kopparband samt ett kopparmynt (figur 6). Myntet är ett 1 öres mynt,präglat av Drottning Kristina under åren 1627 till 1631 (Tingström 1963:78, 136). Myntet var 40 millimeter i diameter och vägde 24,3 gram. Kopparbandet är 18,5 centimeter långt, 2,9 centimeter brett och 0,13 centimeter tjockt. Bandet är hoptryckt till en oval som går omlott cirka 2,5 centimeter. Bandet har okänd funktion.

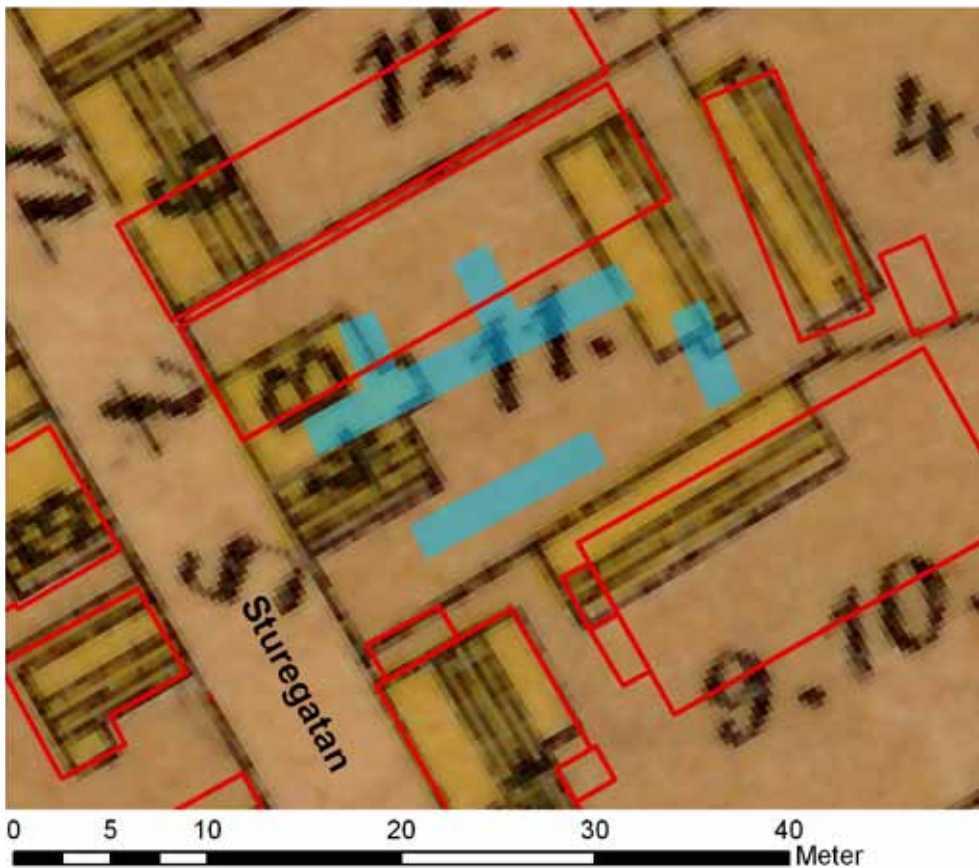
I övre delen av slagglagret låg det en tegelrad samt ett par slaggestar (slaggtegel). Slaggestarna var gjutna av kopparslagg vilket kan datera dem till tidigast slutet av 1800-talet. På 1860–70-talet började kopparslaggsten att tillverkas. En mässingspingla framkom även i samband med slaggestarna och tegelraden. Pinglorna hörde till hästutrustningen och göts bland annat i Mora och Gustafs. Denna pingla är troligen från slutet av 1800-talet (muntligt Rune Bondjers). Keramiken bestod av yngre rödgods.

I kulturlagret återfanns rödgods, buteljglas och en fajansskärva. Glaset var grönt och blåsigt. Fajansskärvan var vit med blå målade dekorer och från 1600-talet (muntligt Jonathan Henriksson).

Fyndmaterialet speglar den verksamhet som pågått på tomten från 1600-talet och fram till idag. Materialet består till stor del av rivningsmassor såsom tegel och slaggestar. Även hushålls- och bruksföremål från denna tid, såsom kärl, kakel och pingla, återfanns. Liksom grunden till uthuset som troligen byggdes på 1800-talets slut.

Resultat

Tomten är uppfylld 0,7–0,9 meter med slagg och ovanpå det har man i senare tid lagt på 0,2–0,45 meter med grus/sand. Under slaggen fanns 0,1–0,2 meter med svart lerjord (kulturlager) innehållande yngre rödgods, 1600-tals fajans, glas, träflis och kol. Under kulturlagret förekom det ställvis 0,1–0,15 meter med mörkbrun lerjord. Den mörkbruna lerjorden kan vara resterna efter en växthorisont eller odling. I botten var grå lera och vatten sipprade fram i den västra delen av tomten. Längs sydöstra delen av tomten återfanns 4 stenar i rad, i kulturlagret och nedgrävda i bottenleran (schakt 2). Även i sydväst återfanns tre stenar lagda tillsammans nere i kulturlagret och nedgrävda i bottenleran

Figur 7. Utdrag ur Skarins karta från 1886 med bebyggelsen från fastighetskartan samt schakten applicerade ovanpå.

(schakt 4). Dessa stenar var eventuellt grundstenar hörande till två hus. Om de är rester efter hus måste de vara från tiden innan stadsregleringen. Detta på grund av att de inte är nedgrävda genom slagglagret. I området fanns, innan stadsregleringen, mycket stora stenar som de nyinflyttade var tvungna att bryta upp och flytta (Sundström & Olsson 1988:29). Troligen har man använt naturlig förekommande sten vid grundläggandet av de första husen.

I sydöst, cirka 0,3 meter under markytan återfanns en rad med tegelstenar och en rad (NÖ-SV) med kopparslaggostar. Bland slaggstenarna låg porslinskross, en aluminiumkapsyl samt en pingla. Troligen härrör slaggstenarna och fynden från ett gårdshus som finns med på Skarins karta från 1886 (figur 7). Husets grund lades med kopparslaggostar vilket kan datera den till mellan 1860 och tidigt 1880-tal. Huset låg längst i öster på tomten och var cirka 10 meter långt (NNV-SSÖ). I början av 1970-talet gjordes en bebyggelseinventering över bland annat Elsborg (DM 15 777). Där nämns gårdshuset som ett rödfärgat uthus i en våning som var tillbyggt 1899. Uthuset revs 1972 samtidigt som bostadshuset, som låg längs med Sturegatan (Persson, e-post). Bostadshuset byggdes före 1876 och bestod av två våningar. Inga rester efter detta hus kunde ses vid schaktningen. Enligt bebyggelseinventeringens uppgifter var tomten ödetomt 1782.

Datering

Slagglagret kan dateras utifrån att det återfanns ett drottning Kristina mynt, 1627–1631 (Tingström 1963:78, 136) till 1600-talet.

I kulturlagret återfanns bland annat en fajansskärva med blå dekor från 1600-talet. Även ett ¹⁴C prov togs i kulturlagret i schakt 4. Kolprovet innehöll bland annat ett par fragment av en äldre tallgren (*Pinus silvestris*). Den lämnades till ¹⁴C-datering, vilket gav 326±34 BP (Ua-38265). Den kalibrerade dateringen hamnar då i tidsspannet mellan 1470 och 1650, dvs tallgrenen är förmodligen från 1500-talet eller kanske början av 1600-talet.

Uthusgrunden i schakt 3 kan dateras med hjälp av att grunden var anlagd av kopparslaggostar och att uthuset finns med på Skarins karta från 1886. Det ger en datering av uthusbygget till tiden mellan 1860 och tidigt 1880-tal. I samband med uthusgrunden framkom det även en pingla, som troligen är från slutet av 1800-talet.

Tolkning

Tomten har med anledning av stadsregleringen på 1640-talet fyllts upp med slagg. De fynd som återfanns i slaggen verifierar detta. Slaggutfyllnaden har gjorts i och med stadsregleringen, men behöver inte ha skett på 1640-talet utan kan ha skett senare under 1600-talet. Minst ett eller två hus har troligen uppförts innan stadsregleringen. Mellan slaggen och den naturliga leran i botten av schakten låg ett svart lerigt lager (kulturlager) innehållande bland annat 1600-tals fajans, yngre rödgods, glas, kol och träflis som daterats till 1500-talet. Detta kulturlager verkar finnas över stora delar av Nedre Elsborg och lagret bekräftar slutsatsen att tomten blivit bebyggd innan stadsregleringen på 1640-talet. Eventuella plogspår samt en möjlig odlingshorisont tyder förmodligen på att tomten odlats dessförinnan, troligen under medeltiden. I den östra delen av tomten fanns resterna efter ett gårdshus (uthus) som troligen byggdes mellan 1860 och tidigt 1880-tal. Uthuset revs 1972 samtidigt som bostadshuset, som låg längs med Sturegatan.

Måluppfyllelse

Kunskapen om Elsborgs tidiga historia är ännu inte fullständig. Föreliggande undersökning har bidragit till den arkeologiska kunskapsupbyggnaden. Enligt en karta från 1628 fanns det oregelbundna figurer som liknade en stadsliknande bebyggelse. Troligen var figurerna snarare tomtindelningar med spridd bebyggelse, kålgårdar och hagar. Vid förundersökningen av Assessorn 6 kunde förmodligen en bebyggelse och odlingsspår från tiden innan stadsregleringen skönjas.

Sammanfattning

En förundersökning gjordes under två dagar i mitten av maj 2009 i kvarteret Assessorn 6, Falu stad och kommun med anledning av byggnation av nytt bostadshus. Tomten ligger inom fornlämning 68 som är ett stadslager där kulturlager från medeltid till 1600-tal kan förväntas påträffas.

Fem stycken schakt togs upp med en sammanlagd längd på 50 meter, bredden var 1,7–2 meter och djupet varierade mellan 1 och 1,5 meter. Tomten är uppfylld 0,7–0,9 meter med slagg och ovanpå det har man i senare tid lagt på 0,2–0,45 meter med grus/sand. Under slaggen fanns 0,1–0,2 meter med svart lerjord (kulturlager) innehållande yngre rödgods, 1600-tals fajans, glas, träflis och kol. Under leran förekom det ställvis 0,1–0,15 meter med mörkbrun lerjord.

Den mörkbruna lerjorden kan vara resterna efter en växthorisont eller odling. I botten var grå lera och vatten sipprade fram i den västra delen av tomten. Längs sydöstra delen av tomten återfanns 4 stenar i rad, i kulturlagret och nedgrävda i bottenleran. Även i sydväst återfanns tre stenar lagda tillsammans nere i kulturlagret och nedgrävda i bottenleran. Dessa stenar var troligen grundstenar hörande till två hus anlagda innan stadsregleringen på 1640-talet. I sydöst, cirka 0,3 meter under markytan återfanns en tegelstensrad och en rad (NÖ-SV) med slaggostar. Bland slaggstenarna låg porslinskross, en kapsyl samt en pingla. Troligen härrör slaggstenarna och fynden från ett gårdshus (uthus) som byggts och nyttjats under slutet av 1800-talet och fram till 1972.

Dalarnas museum anser att inga ytterligare arkeologiska insatser är motiverade i samband med det aktuella arbetsföretaget. Dokumentationsmaterialet förvaras på Dalarnas museum. Ett mynt, en pingla, keramik, glas och ett okänt kopparföremål tillvaratogs.

Referenser

- Bondjers, Rune antikvarie, Dalarnas museum. Muntligt meddelande i juni 2009.
- Henriksson, Jonathan föremålsassistent, Dalarnas museum. Muntligt meddelande i juni 2009.
- Hermansson, Rune & Lindström, Ingrid 1975. Vad slaggen glömmar. Ur Sven Olsson (red.). Falun stad i trä. En bok om trästaden Falun, svenskt pilotprojekt under europeiska byggnadsår 1975. Stockholm.
- Holmström, Marie & Grälls, Annika 1988. Rapport Dalarna, Falun, Kvarteret Bergsfogden nr 10 och Kvarteret Bergshauptmannen nr 9. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för Arkeologiska Undersökningar.
- Persson, Mats kommunantikvarie, Falu kommun. E-post den 11 juni 2009.
- Ros, Jonas 1988. Arkeologisk schaktkontroll, fjärrvärmeutbyggnad, etapp III, 1987, Falu stad. Dalarnas museum arkeologiska rapport 1988:14. Stencil.
- Sundström, Kjell & Olsson, Daniels Sven 1988. Husen berättar. Bevarandeplan för Falu innerstad. Dalarnas museums serie av rapporter: 16. Falu kommun, Dalarnas museum.
- Tingström, Bertel 1963. Svensk numismatisk uppslagsbok. Mynt i ord och bild 1521–1962.

Arkiv

- Dalarnas museums arkiv: DM dnr 135/98, 92/02 och 56/08
akt 15 777: Bebyggelseinventering 1971, Stadsdelen Elsborg, Kvarteret 169
Assessorn, Tomt 6, Sturegatan 36 av Louise Tham-Nyström.
- FMIS: Riksantikvarieämbetets fornminnesinformation, www.fmis.raa.se/fmis

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-3709-08
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2008-06-18
Ekonomiskt kartblad:	13F 4i
Socken:	Falu stad
Fornlämningar, RAÄ nr:	68
Koordinater, (Enligt Rikets	X 6720567
Koordinatsystem RT 90, 2,5 gon V):	Y 1490368
Höjd (RH 70):	116 m.ö.h.
Uppdragsgivare:	Carlgrens Elektriska AB
Utförandetid:	2009-05-18–05-20
Schaktlängd, löpmeter:	50
Tidsåtgång:	22 timmar
Vedartsanalys:	Thomas Bartholin
¹⁴ C-analys:	Ångströmlaboratoriet, Uppsala
DM projektnummer:	1429
Diarienummer:	54/08
Arkeologisk personal:	Britt-Marie Hägerman Greger Bennström
Projektansvarig:	Eva Carlsson

Dokumentationsmaterialet förvaras på Dalarnas museum

Besöksadress: Stigaregatan 2-4, tfn: 023-76 55 00

Postadress: Box 22, 791 21 Falun

www.dalarnasmuseum.se